

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อนกับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสงขลา

The Relationship between Family, Knowledge, Group of Friends and the Risk Substance Use Behaviors among Middle School Students of Songkhla Province

สายสุดา สุขแสง^{1*}, เจตน์สุภษฎ์ สังขพันธ์², และรัชดา ธรรมเจริญ³
Saisuda Suksang^{1*}, Jedsarid Sangkapan², and Rutchata Thamcharoen³

^{1,2} นักวิจัย คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

^{1,2} Researcher, Faculty of Liberal Arts and Education, Hatyai University

³ ดร., อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

³ Dr., Faculty of Liberal Arts and Education, Hatyai University

* Corresponding author, E-mail: yeemud@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อนกับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 3 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 จำนวน 80 คน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 2 จำนวน 120 คน และเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3 จำนวน 160 คน โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบ่งเป็นนักเรียนชาย จำนวน 210 คน และเป็นนักเรียนหญิง จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า Correlation ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดอยู่ในระดับน้อย 2) ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ครอบครัว ความรู้ กลุ่มเพื่อน พฤติกรรมเสี่ยง สารเสพติด

Abstract

This research investigates the relationship between family, knowledge, group of friends and the risk substance use behaviors among middle school students of Songkhla province. The sample used to investigate this research was composed of the middle school students in academic year 2556 from three different educational areas within Songkhla province that were 80 students from area 2 and 160 students from area 3, and these sample was investigated through a random process, stratified random sampling, that was divided into two groups which were 210 male and 150 female students. This research proposed the questionnaire as a tool to collect data and analyzed the collected data through the descriptive statistics from several statistical parameters such as mean, standard deviation and correlation coefficient.

The result found that the family and friends factors influence the risk substance use behaviors in the high level and the knowledge factor influence the risk substance use behaviors in the medium level. Moreover the risk substance use behaviors by the middle school students are low. In statistical, friends factor correlates with the risk substance use behaviors significantly at 0.01 and 0.05 for the family and knowledge factors.

Keywords: Family, Knowledge, Group of Friends, Risk Behavior, Narcotic

บทนำ

ปัญหาในประเทศไทยมีความซับซ้อน และหลากหลายปัญหา ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งมากมาย ทั้งในรูปแบบของการเมือง การปกครอง ไม่ว่าจะเป็นด้านคุณธรรม จริยธรรม ล้วนแล้วแต่เชื่อมโยงกัน กลายเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างรวมถึงปัญหายาเสพติด จากการติดตามสถานการณ์ปัญหาเสพติดในไทย ในระยะเวลา 7 ปี ที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาเสพติดไม่ได้เป็นปัญหาเดี่ยว ๆ แต่เป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง ที่มีส่วนเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับสถานการณ์ปัญหาเสพติดของภูมิภาคและโลก ทั้งมีบางส่วนที่สัมพันธ์กับ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และการบริหาร การเปลี่ยนแปลงทาง สถานการณ์ปัญหาเสพติดนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพิจารณาทุกมิติทั้งคุณภาพและปริมาณ คือ คน ตัว ยา สภาพแวดล้อมและสภาพพื้นที่ รวมถึงสถานการณ์ว่าเพิ่มขึ้น หรือลดลง ซึ่งจากผลการดำเนินงานด้านการบำบัดรักษาของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) ระหว่าง 1 ตุลาคม 2552- 30 กันยายน 2553 พบว่า มีผู้เข้ารับการรักษา 114,074 ราย แยกเป็น เพศชาย 104,150 เพศหญิง 9,920

ราย ไม่ระบุเพศ 4 ราย เมื่อจำแนกตามอายุพบว่า อยู่ในช่วงอายุ 7-24 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนนักศึกษาจำนวน 57,352 คน คิดเป็นร้อยละ 50.27 (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด: 2553) จะเห็นกลุ่มเป้าหมายหลักของขบวนการค้ายาเสพติดคือ กลุ่มเยาวชน จากสรุปผลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหาเสพติดที่เข้าสู่กลุ่มเยาวชน ซึ่งไม่เพียงส่งผลต่อผู้เสพเท่านั้นแต่ยังทำให้เกิดความเสียหายแก่ส่วนรวม ตั้งแต่ระดับครอบครัว สังคม ประเทศชาติและโลก มีหน่วยงานหลายแห่งพยายามร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งภาครัฐ เอกชน เพื่อให้ปัญหานี้ลดน้อยลงและนำไปสู่ความหวังสูงสุดคือ การหมดไปของปัญหายาเสพติดในขณะเดียวกันกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยยึดหลักวัตถุประสงค์ใช้มาตรการทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียน นักศึกษา ได้มีความคิด สามารถวิเคราะห์ แยกแยะเรื่องราวต่าง ๆ ได้ โดยผ่านการศึกษาที่สถานศึกษาได้กำหนด และสร้างขึ้น

ส่วนการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมาเป็นเพียงการทำเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหายาโดยมิได้คำนึงถึงสภาพปัญหาปัจจุบันและความต้องการของสถานศึกษาอย่างจริงจัง โดยผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาคือ ผู้บริหารที่สามารถศึกษาหาวิธีการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ แต่เมื่อการดำเนินการต้องทำเพียงเพื่อตอบสนองนโยบายไม่ได้มาจากปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาอย่างแท้จริง ในขณะเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนยังไม่ได้ตระหนักถึงการป้องกันอย่างจริงจัง ด้วยปัจจัยภายนอกหลายอย่าง รวมถึงปัจจัยภายในตัวผู้บริหารเอง ส่งผลให้การดำเนินการที่ผ่านมา จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเต็มที่ ปัญหาจึงยังคงเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันและยังคงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาประเทศอยู่ต่อไปและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ด้วยกำลังสำคัญของชาติต่างอาศัยสถานศึกษาเป็นสถานที่เพื่อพัฒนาศักยภาพในการดำเนินชีวิตเพื่อความอยู่รอดของเขาในอนาคต(สายสุตา สุขแสง : 2551)

จากสภาพปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดและสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยแก้ปัญหา ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งหัวข้อวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสงขลา ที่อยู่ในสถานศึกษาที่ถือเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ เพื่อเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการจัดระบบการเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน เพื่อนำหลักวิชาที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาบ้านเมือง คน สังคม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้การศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อน ในการแสวงหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ คิด วิเคราะห์ รวมถึงการมีเจตคติที่เหมาะสม เพื่อช่วยในการเจริญงอกงามตามวัยของกลุ่มเยาวชน เพิ่มความตระหนักให้เยาวชนได้เล็งเห็นถึงพิษภัยของปัญหายาเสพติด ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เพื่อก้าวสู่คนรุ่นต่อไปในการพัฒนาสังคมรอบตัว และสังคมประเทศชาติต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีความต้องการเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสงขลา เพื่อนำไปสู่การป้องกันและแก้ไขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน และพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสงขลา
- 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน กับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสงขลา

สมมติของการวิจัย

ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ระหว่างกับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของนักเรียน

แนวคิด และการทบทวนวรรณกรรม

จากแนวคิด และการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติด ผู้วิจัยสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

จักรกฤษณ์ พิณญาพงษ์ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของผู้นำชุมชนและสถานการณ์การใช้ยาเสพติดของชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่าบุคคลที่ให้ข้อมูลข่าวสารบ่งชี้ที่สุดมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สาเหตุและการป้องกันการใช้ยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นฤกุล วิเศษฤทธิ์ นฤมล โพธิขำ และมยุรีย์ นະทีวาส (2548) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี ที่พบว่า นักเรียนมีระดับความสำคัญเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และบุคคล การให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหายา ทศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ในการแก้ไขปัญหายา นักเรียนร่วมมือกันจะทำให้ปัญหายาเสพติดหมดไป คนในครอบครัวดูแลเอาใจใส่กันจะทำให้ปัญหายาเสพติดหมดไป ควรมีบทลงโทษ การนำผู้ติดยาไปรักษาอย่างถูกวิธี และเจ้าหน้าที่/อาจารย์/นักเรียนมีการแก้ปัญหายาอย่างต่อเนื่อง มีระดับความสำคัญปานกลางเกี่ยวกับการเป็นตัวแทนโรงเรียนในการแก้ไขปัญหายา การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่/โรงเรียน การรักษาผู้ติดยาเสพติด การถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ แก่โรงเรียน การเป็นหูเป็นตาแก่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ การเป็นตัวแทนโรงเรียนในการแก้ไขปัญหายา การประสานงานชุมชน กิจกรรม การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายา การมีบทบาทและส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายา การเข้ารับการประชุมชี้แจงการแก้ไขปัญหายาจากโรงเรียน/เจ้าหน้าที่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแก้ไขปัญหายา การแจ้งเจ้าหน้าที่ว่ามีผู้กระทำความผิด การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน การติดยาเสพติดทำให้เกิด

ความรู้สึกเป็นผู้นำต่อเพื่อนฝูง การประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ไม่มีการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ไม่มีการประชุมชี้แจงแก้ไขในโรงเรียน และปัญหาครอบครัวทำให้นักเรียนติดยาเสพติด

สุรพล โพธิ์สังข์หรือ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ศึกษาเฉพาะกรณีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์ พบว่า ปัจจัยจากครอบครัวมีผลต่อการติดยาเสพติด

ชิตาพร เอี่ยมสะอาด (2549) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของครอบครัวที่มีต่อการป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนนักศึกษาในเขตจังหวัดชุมพร ระนอง และสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวกับการป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนนักศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยด้านรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ปัจจัยด้านการปลูกฝังค่านิยมของครอบครัว และปัจจัยด้านกฎระเบียบข้อบังคับของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับบทบาทความต้องการติดยาเสพติดอยู่ในระดับที่ดี

จากการศึกษางานวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวซึ่งเป็นสัมพันธภาพในครอบครัวที่เป็นตัวเชื่อมโยงในการรับรู้ที่ดีให้กับนักเรียน นักเรียนที่มีการรับรู้จะมีส่วนช่วยให้เกิดการสนับสนุนทัศนคติที่ดี สัมพันธภาพนี้อาจเป็นไปได้ในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ ส่วนสัมพันธภาพที่ดีนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่ปรองดอง รักใคร่กลมเกลียวกันในครอบครัว ที่นำไปสู่ความรัก ความอบอุ่นภายในครอบครัว ซึ่งจะเป็ปัจจัยปกป้อง ยาเสพติดรวมทั้งเป็นองค์ประกอบที่นำไปสู่การดูแลช่วยเหลือผู้เสพหรือผู้ติดที่มีประสิทธิภาพได้ ขณะเดียวกันปัจจัยด้านความรู้เป็นสิ่งที่นักเรียนได้ประสบมาและเก็บสะสมเป็นความจำ จนสามารถสื่อความหมาย แผลและตีความ นำไปสู่การวิเคราะห์ สังเคราะห์ในเรื่องยาเสพติดและสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร ซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้ที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพ โดยปลอดจากปัญหาเสพติด การอบรมบ่มนิสัยและพัฒนาด้านจิตใจ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด นอกจากนี้ปัจจัยกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติด โดยธรรมชาติในช่วงวัยรุ่นนักเรียนจะคบหากับกลุ่มเพื่อนมากกว่าครอบครัว ทำให้อิทธิพลในการชักจูงนักเรียนให้เข้าหายาเสพติดได้ง่าย หากคบกับเพื่อนไม่ดีเพื่อนที่ดีจะต้องช่วยกันชักจูงให้เพื่อนคนอื่น ๆ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างถูกต้องเหมาะสมไม่ชักชวน เข้าหาเสพติด ชักชวนกันใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เสริมสร้างระเบียบวินัยที่ดีระหว่างเพื่อน ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดดังนี้

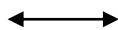
กรอบแนวคิด

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

- ปัจจัยด้านครอบครัว
- ปัจจัยด้านความรู้
- ปัจจัยกลุ่มเพื่อน

พฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติด

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 3 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 จำนวน 975 คน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 2 จำนวน 1,365 คน และเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3 จำนวน 2,014 คน รวมทั้งสิ้น 4,357 คน (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2555) ผู้วิจัยใช้วิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามานะ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 360 คน แล้วนำกลุ่มตัวอย่างมาสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามเขตพื้นที่การศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประกอบด้วยปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยกลุ่มเพื่อน และพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติด

วิธีการตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์และตรวจสอบ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้โดยผู้เชี่ยวชาญโดยผลการวิเคราะห์แบบสอบถามการวิจัย ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ไปหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือออก เพื่อนำไปขออนุญาตและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อทดลองเครื่องมือ
2. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสงขลาเพื่อเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจริงในการทำวิจัย ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากนั้นทำการตรวจสอบแบบสอบถามทุกชุดเพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน และพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสงขลา โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน กับ พฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสงขลา โดยใช้สถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation)

ผลการวิจัย

1. วิเคราะห์ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน และพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่จังหวัดสงขลาที่มีปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.8989 3.7182 ส่วนปัจจัยด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.4626 และนักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.1707 ตามลำดับ

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน กับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา ที่มีปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่จังหวัดสงขลาที่มีปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุกุล วิเศษฤทธิ์ นฤมล โพธิขำ และมยุรีย์ นະทีวาส (2548) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี ที่พบว่า นักเรียนมีระดับความสำคัญเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในโรงเรียน การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และบุคคล การให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหา ทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ในการแก้ไขปัญหา นักเรียนร่วมมือกันจะทำให้ปัญหา ยาเสพติดหมดไป คนในครอบครัวดูแลเอาใจใส่กันจะทำให้ปัญหา ยาเสพติดหมดไป ควรมีบทลงโทษ การนำผู้ติดยาไปรักษาอย่างถูกวิธี และเจ้าหน้าที่/อาจารย์/นักเรียนมีการแก้ปัญหอย่างต่อเนื่อง มีระดับความสำคัญปานกลาง เกี่ยวกับการเป็นตัวแทนโรงเรียนในการแก้ไขปัญหา การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่/โรงเรียน การรักษาผู้ติดยาเสพติด การถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ แก่โรงเรียน การเป็นหูเป็นตาแก่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ การเป็นตัวแทนโรงเรียนในการแก้ไขปัญหา การประสานงานชุมชนกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การมีบทบาทและส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การเข้ารับการประชุมชี้แจงการแก้ไขปัญหา

จากโรงเรียน/เจ้าหน้าที่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแก้ไขปัญหา การแจ้งเจ้าหน้าที่ว่ามีผู้กระทำความผิด การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน การติดยาเสพติดทำให้เกิดความรู้สึกเป็นผู้นำต่อเพื่อนฝูง การประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ไม่มีการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ไม่มีการประชุมชี้แจงแก้ไขในโรงเรียน และปัญหาครอบครัวทำให้นักเรียนติดยาเสพติด

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่จังหวัดสงขลาที่มีปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปัจจัยกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดมากกว่าปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านความรู้ กล่าวคือ ธรรมชาติในช่วงวัยรุ่น นักเรียนจะคบหากับกลุ่มเพื่อนมากกว่าครอบครัว ทำให้อิทธิพลในการชักจูงตัวเองให้เข้าหายาเสพติดได้ง่าย ซึ่งหากคบกับเพื่อนไม่ดีเพื่อนที่ดีจะต้องช่วยกันชักจูงให้เพื่อนคนอื่น ๆ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างถูกต้องเหมาะสมไม่ชักชวน เข้าหายาเสพติด ชักชวนกันใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เสริมสร้างระเบียบวินัยที่ดีระหว่างเพื่อน ส่วนปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลจากการวิจัยปรากฏเช่นนี้เพราะว่าผู้ปกครองจะมีคาดหวังในตัวเด็กและเยาวชนสูงมากจนเกินไป ในขณะที่เดียวกันมีปัญหาด้านเศรษฐกิจในครอบครัว และมีเงินเหลือใช้ในแต่ละวัน จึงนำไปซื้อยาเสพติด ปัจจัยเหล่านี้อาจถูกมองข้าม ดังนั้นผู้ปกครองไม่ควรที่จะตั้งความหวังในตัวเด็กสูงเกินไป จนแสดงออกมาชัดเจน ควรทำความเข้าใจสภาพเด็กของตนเองว่าเรามีความสามารถในเรื่องต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด พบสิ่งใดบกพร่องก็ควรให้คำแนะนำ ตักเตือนสั่งสอน ไม่ดุด่า ฆ่ียนตี คัดครั้น และคอยส่งเสริมในเรื่องที่เขาเก่งให้สู่ความเป็นเลิศเต็มความสามารถ คอยสร้างบรรยากาศในครอบครัวให้มีความรักความสามัคคี ให้ความอบอุ่น ความสำคัญต่อกันอย่างทั่วถึง หมั่นสร้างฐานะให้กับครอบครัวโดยการขยัน อดทน และหากเหลือใช้แนะนำให้ฝากไว้เป็นเงินเก็บเพื่อสร้างฐานะในอนาคต สำหรับโรงเรียน ควรจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ และบูรณาการความรู้เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จัดกิจกรรมส่งเสริมการผลิตและการจัดการด้านการตลาด จัดโครงการหารายได้ระหว่างเรียน กิจกรรมสหกรณ์เพื่อให้มีรายได้เพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตจริงต่อไป และที่สำคัญสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาควรให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดให้กับบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บุตรหลานได้รู้ถึงโทษภัยยาเสพติด และห่างไกลยาเสพติดมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพล โพธิสังขสิทธิ์ (2549) ที่พบว่า ปัจจัยจากครอบครัวมีผลต่อการติดยาเสพติด และสอดคล้องกับชิตาพร เอี่ยมสะอาด (2549) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวกับการป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนนักศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยด้านรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ปัจจัยด้านการปลูกฝังค่านิยมของครอบครัว และปัจจัยด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับบทบาทความต้องการติดยาเสพติดอยู่ในระดับที่ดี นอกจากนี้

สอดคล้องกับจักรกฤษณ์ พิณญาพงษ์ (2545) พบว่าบุคคลที่ให้ข้อมูลข่าวสารบ่อยที่สุดมีความสัมพันธ์กับการรับรู้สาเหตุและการป้องกันการใช้จ่ายเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีปัจจัยด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเชิญวิทยากรที่มีชื่อเสียงมาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น และสนับสนุนส่งเสริมหรือให้นักเรียนทำกิจกรรม รายงานเกี่ยวกับยาเสพติดโดยให้นักเรียนค้นหาข้อมูลจากช่องทางอินเทอร์เน็ต และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านความรู้ และปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติด ดังนั้นสถาบันครอบครัวควรให้ความอบอุ่น ความรัก ความห่วงใยกับบุตรหลานเพิ่มมากขึ้น และผู้ปกครองไม่ควรเข้มงวดกับบุตรหลานโดยที่ไม่ทำให้บุตรหลานรู้สึกว่าครอบครัวไม่เข้มงวดกับตนเองมากเกินไป และควรสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีความรักใคร่กลมเกลียวและมีความเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อมีปัญหา เมื่อมีโอกาสควรบอกกล่าวหรือตักเตือนสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในครอบครัว โดยเฉพาะน้อง ๆ ให้รู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดวิธีการใช้จ่ายอย่างปลอดภัย และพ่อ แม่ ควรพูดคุยหรือร่วมกันทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสบายใจและภาคภูมิใจด้วยการประพฤติดี ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน แบ่งเบาภาระหน้าที่การงานของพ่อแม่ภายในบ้าน ในขณะที่โรงเรียนไม่ควรส่งเสริมให้เด็กเรียนวิชาเก่งแต่เพียงอย่างเดียวควรพยายามวิเคราะห์หาจุดเด่นด้านอื่น ๆ ของนักเรียนแต่ละคน แล้วส่งเสริมให้ได้แสดงออกในด้านนั้น ๆ หรือสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวกับเยาวชนอื่น ๆ เช่น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน จัดอบรมกลุ่มผู้นำเยาวชนรวมถึงการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครในการติดตามพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดในโรงเรียน ส่วนครูทุกคนควรมีทักษะการให้คำปรึกษาแนะนำ โดยเฉพาะครูฝ่ายปกครองไม่ควรใช้มาตรการลงโทษเพียงอย่างเดียว ควรสวมบทบาทของการเป็นผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง ตลอดจนเพื่อนของเด็กนักเรียนแล้วแต่สภาพปัญหาของนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำ วิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. ควรศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของนักเรียน นักศึกษาระหว่างครอบครัวที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด กับครอบครัวที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบไม่ใกล้ชิด

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ. (2555). *ฐานข้อมูลนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- จักรกฤษณ์ พิณญาพงษ์. (2545). การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของผู้นำชุมชนและสถานการณ์การใช้ยาเสพติดของชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.
- จักรกฤษณ์ พิณญาพงษ์. (2545). รูปแบบการป้องกันและเฝ้าระวังการใช้สารเสพติดในชุมชน โดยความร่วมมือของผู้นำชุมชน กรณีตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอปากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์
- ชิตาพร เอี่ยมสะอาด. (2549). รายงานวิจัยบทบาทของครอบครัวที่มีต่อการป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนนักศึกษาในเขตจังหวัดชุมพร ระนอง และสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- นุกูล วิเศษฤทธิ์ นฤมล โพธิขำ และมยุรีย์ นะทีवास. (2548). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- สายสุดา สุขแสง.(2551).การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 2. สงขลา: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2553). รายงานผลการดำเนินงานด้านบำบัดรักษาระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2552- 30 กันยายน 2553. กรุงเทพมหานคร.
- สุรพล โพธิสังขหิรัญ. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ศึกษาเฉพาะกรณีผู้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร